

הערות על התורה

אחרי מות

בזאת יבא אהרון אל הקודש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה
(ויקרא טז, ג).

במדרש (ויקרא רבה כ"א, ז) אמר לו הקב"ה למשה, לא כשם
שאתה...אלא בכל שעה שהוא רצה להיכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה
עכ"ל. ובספר גביע הקדש הובא בשם הגר"א דפירושו פשוט דאהרן היה
יכול להיכנס לקה"ק בכל עת, ולא רק ביום הכיפורים, בסדר הזה, ורק בניו
אחריו היו מותרים ביהכ"פ (ועיין במשך חכמה בענין זה).

והנה צ"ב מה תועלת היה לאהרן להיכנס בשאר השנה לפני ולפנים,
שהרי לא היה יוהכ"פ ולא היה אז שום עבודת וכפרת היום. ואשר נראה
לבאר בזה שאהרן היה רשאי להיכנס להתפלל בקדש הקדשים, שהרי יש
ענין מיוחד של תפלה במקום קודש הקדשים, שהרי כל המתפללים
מתפללים דרך המקדש, ופונים לקודש הקדשים, וכדמבואר ברמב"ם פ"ה
מתפילה הל"ג וז"ל נכח המקדש כיצד היה עומד בחו"ל מחזיר פניו נכח
ארץ ישראל ומתפלל, היה עומד בארץ מכוין את פניו כנגד ירושלים, היה
עומד בירושלים מכוין פניו כנגד המקדש, היה עומד במקדש מכוין פניו
כנגד בית קדש הקדשים. עכ"ל. ושמעתי ממו"ר מרן הגר"ד סולוביצ'יק
זצ"ל בשם הגר"ח דזה דינא דאורייתא (עיין בזה שיעורי הרב על עניני
תפילה וק"ש עמוד ש"כ ובגן שושנים ח"ב סי' עז).

ושמעתי גם ממו"ר בזה ביאור הגמ' בר"ה (דף כו ע"א) דקרן הפרה
פסולה לשופר משום דאין קטיגור נעשה סניגור. ואף בכה"ג עובד בבגדי
זהב מבחוזץ, אבל שופר כיון דלזכרון הוא כלפנים דמי. וביאר דשופר הוי
קיום תפילה ולכן נחשב כלפנים דיסוד התפילה הוא שעומד לפני השכינה,
ולכן יש זיקה מיוחדת של תפילה לקדש הקדשים (עין בגן שושנים ח"ב
סי' ל').

ולפ"ז מה שהכ"ה"ג היה מתפלל בקדש הקדשים בסיום העבודה שם,
הוא משום דיש חלות שם מיוחדת לתפילה שלפנים.

נשא

וכתב את האלות האלה הכהן בספר ומחה אל מי המרים
(במדבר ה, כג).

דהשם נמחק כדי לעשות שלום בין איש לאשתו.

והנה עיין בגמ' סוטה (דף יז.) דריש ר"ע איש ואשה זכו שכינה ביניהן, לא זכו אש אוכלתן, וברש"י, שכינה ביניהן, שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן, יו"ד באיש וה"י באשה, לא זכו אש אוכלתן, שהקב"ה מסלק שמו מביניהן ונמצא אש ואש עכ"ל.

ונראה מטעם זה דשם ה' נמחק במגילת סוטה דלגבי הסוטה ובעלה המקנא אותה לא שרוי השכינה ביניהם ושם ה' לא נמצא ביניהם ולכן נמצא רק אש התאוה האוכלתם.

ועיין בסדר הפרשיות דאחר פרשת סוטה באה פ' נזיר, דהרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין (סוטה ב.), ואחר פרשת סוטה באה פרשת ברכת כהנים, דהנזיר כתגובה לסוטה פורש מהעולם, אבל אח"כ בא פרשת ברכת כהנים דתפקידם של הכהנים להתיחס לעם ולברך את ישראל, ובסוף פ' ברכת כהנים כתיב ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (ו, כז), וברש"י ד"ה ושמו את שמי וז"ל יברכום בשם המפורש עכ"ל דבפרשת סוטה נמחק ה' והשם והשכינה שהיתה שרויה בין איש לאשתו נסתלקה ותפקיד הכהנים להחזיר את שם ה' לישראל, "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

וזאת הברכה

וזאת ליהודה ויאמר שמע ה' קול יהודה ואל עמו תביאנו ידי
רב לו ועזר מצריו תהיה (לג, ז).

ואונקלוס תירגם: ודא ליהודה ואמר קביל ה' צלותיה דיהודה
במפקיה לקרבא.

והנה עיין בגמ' ברכות דף ג ע"ב, גבי דוד כשהיו יוצאין למלחמה כדי לפרנס העם דאיתא מיד יועצים באחיתופל ונמלכין בסנהדרין ושואלין באורים ותומים, וברש"י שם ד"ה ונמלכין בסנהדרין, וז"ל נוטלין מהם רשות כדי שיתפללו עליהם עכ"ל. והנה צ"ע למה רש"י כתב כדי שיתפללו עליהם, הרי בתחילת מס' סנהדרין תנן אין מוציאין למלחמת הרשות אלא ע"פ בית דין של שבעים ואחד, וצ"ע.

מ"מ חזינן מרש"י דיש קיום מיוחד במלחמה שיתפללו עליהם הסנהדרין ונראה דזהו מקרא דפ' בהעלותך דכי תבאו מלחמה בארצכם והרעתם בחצצרת. ונראה דקיום זה הוא משום דנצחון במלחמה אינו תלוי בכח הצבא אלא תלוי בקב"ה, וכן מבואר ממה דהירא מעבירה שבידו חוזר מעורכי המלחמה.

ונראה דזהו מה דתירגם אונקלוס קבל ה' צלותיה דיהודה במפקיה לקרבא. דיש קיום מיוחד בתפילה בשעת מלחמה ודין מסוים במצות וסדר מלחמה.